

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton dében.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhathados sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. a minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A nyilatkoztatók cikkeik sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

,K. KÖZLÖNY'

előfizetési ára:

Egészévre 12 forint.
Félévre 6 "
Évnegyedre 3 "

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középútcái könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétszétadásáról gondoskodva van.

Anyagi ügyeinkről.

V.

(D) Tanuló korunkban néhány pályatársunkkal Erdélyt honismei szempontból beutazván, a mi akkor igen helyes divat volt, Hunyadmegye egy falujába vetődünk átéhezve, hogy szemünk zöldet, vereset látott. Egy tisztes agg legény udvarában szíves elfogadtatásban részesedünk, az öreg ur lassu egyhangon beszélt nekünk a föld termőerejéről, annak vegyészéről, a szántás és porhanyítás általi művelődéséről, az ígás erőnek a föld-mennyiséghez szükséges viszonyáról stb. az óra az egyet meghaladta, s mi még mind hallottuk a falusi praedicatort, a miből majd most sem értettünk, s annak az életrevaló fontosságát az akkori idők s ifjú felfogásunkhoz képest nem is képzeltek. Az lett belőle, hogy az álom mindnyájunkat meglepett, s rendre kiszökdöstünk a kertbe, s valami jó meggyfák árnyában jól elaludtunk. Két óra telt el, midőn egymást felébresztők, s visszamentünk az öreg urhoz, ott szenvedé egyik utitársunk, az említett ur rokona, mindnyájunkért a vértanúságot, ott maradván udvariasságból, s hallgatni akarván az öreg urnak még mind meg nem szakadt előadását; de jó szándékát előlé Morpheus, s a bajtárs éppen úgy aludott az öreg ur beszédénél, mint mi, ott kinn a meggyfák árnyában.

Ebből jól megtudjuk mérni, mennyire unalmasak vagyunk olvasóink azon része előtt, kik vagy azt vizsgálják a lapokban, ha valjon tite már be valahová Garibaldi? vagy, hogy gróf Apponyi nem lépett-e fel megint valamely kiegyenlítési tervvel; vagy nem gondolkoznak-e az erdélyi kancelláriában arról, hogy az uniót legalább elvben elismerjék, s a magyar és székely nemzetet bár ennyiben megnyugtanni törekedjenek s több efféle?

Nekünk akkor utazóknak megvolt étvágyunk, s későre bár, de az asztal meg is terült; a politikai étvágyunk is végre így vagy úgy csillapodnia kell, addig kénytelenek vagyunk olvasóinkkal azon téren találkozni legtöbbször, a mely egyedül még a miénk, s bármely meddő és rideg e tér, bármennyire farszantanak elmélkedéseink minket is az olvasót is, szükség van azokra, mert ha még mindennapi kenyerünket is elveszítjük, akkor valóban minden veszve lesz nemzetünkre nézve.

Hozzuk jobb karba anyagi helyzetünket, s ennek alapján a politikai helyzet javulását is képesek leszünk veszély nélkül bevárni, ennek alapján bírhatjuk azon szükséges függetlenséget, mely minket nagy politikai küzdelmünk alatt kellő erkölcsi fényben állíthat elé. A Megváltó maga, kire utóbbi időkben ön-kénytelenül is gyakran emlékezünk, a kenyeret törte szét tanítványai közt, mint az újszövetség zálogát, és e kenyér volt alapja a világ hitének. Hadd legyen nekünk is kenyérünk, mit unokáink is egymás közt szétör-

hessenek, emlékeztetvén egymást honszerző Árpád fogadalmára, ki a honszerzés ténye által kötelezte unokáit a szerzett hon megtartására, azon vér árán is, mely akkor a vezérek karjaiból folyt a kokusz kehelybe.

Elmondánk egy néhány eszmét mezőgazdaszatunk körül, kimutattuk, hogy az ígás-erő és kövérítési képesség, mely az ugarrendszert jó karban tarthatná, képes jó karban tartani a cizlerszerűleg beosztott váltórendszert is, mert az ezzel együtt járó istállózási rendszer éppen úgy fokozza a trágyatermelést, mint az igaerőt, miután jól táplált s istálón tartott marha két annyi erőt is kifejtethet, mint a mely a sovány legelőn lézeng éjjel, s nappal sovány nyaka görnyed az igában.

De hol az embererő? azt kérde a figyelmes olvasó, miután most a föld egyharmada csak az ugarlász munkáját igényli, de nem levén azon termény, a letakarítás semmi munkát sem követel?

Most szántóink $\frac{1}{3}$, tehát 700,000 holdnyi terület áll kapamivelés alatt, egy hold föld egyszeri megkapálása felemészt tíz napszámot, másodsorzi szintén annyit, összesen 20 napszámot (a jobb gazdák háromszor is kapálnak, de mi vegyünk kettőt) és minden napszámot csak egy váltó forintba számítva, kerül az összes erdélyi kapamunka tízezer millió váltó forintba.

Váltógazdaszat esetében p. o. ötös váltóval csak $\frac{1}{5}$ állana kapamivelés alatt, vagyis 424,129 holdnyi, a mi felemésztene 8,482,400 napszámot, vagyis a fennebbi árszabás szerint ugyan annyi váltó forintot.

E szerint a váltógazdaszat a három dűlőshöz viszonyítva, a váltógazdaszatban Erdély összes kapanapszáma 5,517,420-al kevesebb. És miután a többi termény egy része, a mi az ötös váltónak $\frac{3}{5}$ -ét teszi u. m. a búza, árpa, zab csak egyszeri munkát, vagyis a learatást kívánja meg, a mi kevéssel több, mint a tengeri letakarítása, világosan belátható, hogy a fenn kitett napszám-felesleggel képesek lehetünk váltógazdaszatilag összes birtokunk kézmunka erejét kiállani.

Ha tehát most van erőnk dűlőrendszerünkkel töröküzánkat, ugarainkat, kalászos terményeinket jól megmivelteni, s letakarítani, földünket alájuk jól elkészíteni s kövéríteni, úgy képesek leszünk váltó rendszer alá vett birtokunkat is megbirni; s azon nagy eredményt nyerjük, hogy földünk $\frac{1}{3}$ -át nem vesz-tegetjük el évenként az ugar kedvéért terméketlenül.

Mint hogy nem szaktudományi szempontból, s így nem is teljes tüzetességgel tárgyaljuk e kérdést, a mi lapunk feladatához nem is tartozik, nem megyünk részletes számításokba, csak azt állítjuk fel, hogy ha mostani gazdaszati rendszerünkkel valóban jól gazdálkodunk, és a földnek megadjuk az övét, úgy váltógazdaszatunk is bizonyosan sikerülne.

Hogy ama propositio major áll-e hazánkban? az más kérdés.

A szász- és székelyföld jó részt megfelelne ezen előzménynek, és képes volna a következtetésre is, de a mezőség bizonyosan nem. Itt a föld arányához kevés a marha, kevés a munkás kéz; és itt csak részletenként vihetnek jó időig tagosított birtokban is váltógazdaszatot, s nagy legelő helyeket hagyhatnak fenn azon részből, a mit megmivelni nem tudnak.

Pedig, ha hazánkat helyes államgazdaszati szempontok szerint kormányoznák, ha a közlekedés, a vizek szabályozása által gőzszázdokon, s vasutak által gőzszekereken könnyítve volna: e maroknyi tartományunk egy

mivelhető szeglete sem maradna parlagon, mert Erdély impopulatioja nem csekély.

Hazánkat 2,000,000 lélek lakja, és valjon így népesedéshez sok-e 2,120,647 hold szántó, 100,000 hold rét, s nem képes-e az a felülmaradó 1,046,581 hold közhelyet is művelés alá fogni? Hisz egy jó dolgu család bizonynyal képes 10 holdat a legjobban megmivelni, 2,000,000 lélek tesz öttel 500,000 családot, és ez csak 10 holddal is egy család után ötmillió hold föld megmivelésére képes, és így szinte két annyit mívelhet, mint a mi most mívelhető birtokunk.

Az erőben nem szenvedünk hiányt, csak az észben, mely azt beosztja, annak utat nyisson s tettere képesítse.

A mezősegi ember megdöbben e számonkon, tapasztalván, hogy munkás kézzel nem rendelkezhetik; de nézzen túl azon sáros utcákon, im a székelyföldről már 80—90 ezer lélek bujdosott ki, nem találván munkát és életmódot.

Ott a baj, hogy a székelyföld Erdély népesedésének $\frac{1}{4}$ -ét (500,000 lelket) a szász-föld is csaknem $\frac{1}{4}$ -ét foglalja magában, holott a termőföldnek ketten is alig bírják $\frac{1}{3}$ -ad részét. A vármegyéken a birtok annál nagyobb a népesedéshez képest, mert az ottani napszámot elkölönítve sem lehet biztos aránykicsul felvenni, miután tudjuk, hogy a megyéknek is havasos vidékei népebbek, kik csak a közelfekvő mezőgazdaszati gyarapítására hatnak kézmunkások által.

Ha a Maros szabályozva volna, s hajók, naszadok járnának M.-Vásárhelyig, ha a kormány nem Szebennek, hanem Erdélynek építene vasutat, mely Kolozsvárról Brassónak s Fehérvárnak húzódva, egy a dél-nyugati havasok túlnépesedett oláh, mint a szintén tal-népes szász- és székelyföld lakóinak rövid utat nyitna, hogy a néptelenebb vidékeken munkát és pályát keressen; ha alkalom nyílnék a gyors közlekedés által, hogy alkalmas központokon alakulandó társulatok, ügynőségek, a munkaszükségűk és a munkás kez-zeke statistikáját számbavéve az erőt rendszerezék, s okosan felosztják, egyszerű, hogy a hazánkat egyes zugokba megrekedett népességei erejét cizlerszerűleg szétbocsássák: volna elég erőnk akkor arra, hogy hazánkat egy kis paradicsom kérté változtassuk át.

Ne aludjanak el olvasóink száraz- és meddőnek látszó elmélkedéseink alatt, sőt inkább ébredjenek, és pedig korán, nehogy késő ébredéskor az uszások nyerskedő zaja és a csőd dobszava ébressze föl.

Bármennyire unalmasak legyünk, még egy pár eszmét a felvett czim alatt talán elmondandunk.

A vallás hatalmas tényező a népek történetében.

(Folytatás.)

Szilvás hun eredetűnek bővebb támogatására ide írom szilvási lakos és birtokos Pára Antal barátomnak egy hozzám—kéresemre—e tárgyban küldött levelének ide vonatkozó szavait: „Felső Szilvás, alsó Szilvás és közép Szilvás három helységbeni családoknak egy nova donatiojuk van, a nova donatio két Szilbar vajda alatt, és tartozik ezen három faluhoz a donatio szerint Szabad falunak fele (ma Szabadol). E donatio többeknél meg van; de több régi levelekből, esketésekből stb. olvasni lehet, hogy egy, a nova donatio kelése előtti időről szóló metális is volt, melyet báró Nepesa László olvasott is, de nem tudhatni, hogy hol és miként elveszett. Ebben, az erre vonatkozó okmányok szerint e van írva „Limites pagi Szilvás sunt fluvius Farkadin, Mag-na via Brettie, fluvius Egregg (ma Cserna)”. Hihetőleg az e mellett fekvő Cserna nevű helységről neveztek később Csernavizeznek (Cserna helysége a Cserna nevű nemes családnak birtoka). Közül

mons Barna, cum Feketebercz et ad possessionem ejus pertinet dimidiatis pagi Szabadfalu.” Az említett donatióban kitett nevek csak keresztnevek¹⁾, mint János, Iván stb. s ezekből az általános szilvási vezeték név alatt változtak, így jön Nepesa, kit a görög vallás alatt ezen szóból „Nepesa”, azaz kis nap, napocska, Onofriusnak is irtak görögösön, mint több levelekből olvashatni: Gola, Dávid, Mákra, Toda, kik elszaporodván, egy része Gyik általános nevezettel is különböztek még; az én eleimnek is Gyik Pára volt neve régebb leveleim szerint, és a Pára név Borha Zsolyomtól származik le.

A felső Szilvásiak ma is hetes számban osztozódnak a közjövendelmekben²⁾, a ki a hetes számban nem jön, nem szilvási eredetű, ha mindjárt a leggazdagabb nemes ember is. Így van felső Szilváson a nemes P. család, melynek törzsekűs (régli) nemessé-gét egy a Batori István udvarában volt Szilvási István nevű szilvási birtokos bizonyítja; és mégis sokszor megtörtént, hogy midőn a hetes számban levők valamit határoztak, vagy valamit áldomásoztak³⁾, az áldomások kö-zikben megzenvedett jelenleg is élő P. L. legtehetősebbnek azt mondták: „Immár ke-gyelmed elmehet”, a nélkül, hogy az áldomás-ból csak egy pohár italt is adtak volna.

E hetes szám oszlik felső és alsó nem-zetre: a felső áll három, az alsó négy nem-zetből. E szerint történeken minden osztoz-kodások, és noha az osztrák törvények és patensek az ily osztozkodást meg nem enge-dék,ők még sem akarnak attól elállani.

F. Szilváson van egy, jelenleg a görög katolikusok által használtató ócska imaház, ennek belső mennyezetén csak is a nap és hold láthatók festve⁴⁾, felső ajtaja felett pe-dig e versek olvashatók:

VISELTETVÉN KEGYES ISTEN JOSÁGTUL
S IT LÉTELEPEDETT NÉP LELKI IAVÁTUL
EZ HÁZ ÉPÍTETIK SZILVÁSI BALINTVL
S TÁRSA-CSONOKOSI SVSANA ASZSZONYVL
EZ VÉGRE HOGY IT ISTEN DICSSŐSSEGE
TERJEDVÉN TÖBBLILYEN AZ HIVEK SEREGE
S KIK AZ SZ. ÉLETRÜL EL-TÉRTENÉK-MSZSZE
EZKEK. TÉRTTCE AZ ISTEN BESZÉDE
MELYÉRT MINDENEKNÉL SZÉP EMLÉKEZEBEN
IT IS AZ KÖSSÉGNÉL LESZNEK DICSISETBEN
ISTEN ELŐT PEDIG HOLTIGH KEDVESSIGBEN
AZYTÁN ÖRÖRE TARTÓ DICSSŐSÉGBEN
AN. D. 1665. SZ. IVÁN HAVÁBAN.

Ugyancsak F. Szilváson négy helye közt van egy kolostor, mely Saphira által építet-tett. Ki lett legyen Saphira, megírja Halmágyi Sándor „Saphira” czimú regényében. Ezen kolostor fekszik Mélytes nevű völgyben. E kolostorról az 1853-ik „Gazetta Transilvaniei” mellék lapjában, Stefanu Molduvanu bátsze-gi g. kath. vicarius a többek között ezt írja: „1745-ben a hosdathi magyarok vezetteve a Szilvásiaktól ezen monostort megróhtanták, s minden kerítést bele rakván felgyújtották, s így hasadt el annak kupja. Ezek előtt pe-dig a lindzsina szomszédok, s mások a ko-lostorból minden képeket, székeket elhordták, s csak 1770-ben nyerték vissza executio utján. Gola László azon ürügy alatt, hogy utat vá-gathasson a kolostor helyén, Ungur Jósef szolgabíró által a kerítéseket lerontatja stb.”

Hogy a nevezett monostor sokat szenvedett az igaz, mert a reformatio arra nézve nagy befolyással volt, hogy pedig a szilvásiak reformatusok voltak, azt a fennebb irt verse-ken kívül tanúsítja egy 1769 apr. 8-dikáról eredeti fölterjesztés, (mely eredetileg kezemnél van), ugyanis egy akkoron élt Pára Péter nevű, hihetőleg, hogy szébbeli katonasági kö-telezettségé alól mentes lehessen, az alsó szilvási g. kath. egyházhöz harangozónak ké-redzik, de a lekész elfogadni nem akarván, az említett fölterjesztésben felpanaszolták.

¹⁾ A régi levelekben családi nevek nem is jönnek elő, legfőbb a nemzetségi említettik, melyhez az illető számított, mint például „Nicolaus de genere Chak Csák.” Közül.

²⁾ Hét törzs családra mutat. Közül.

³⁾ Lásd a hasonló áldomásozást a székelyek között a székely kronika szerint (kiadta Székely Mihály), így áldomásoztak a székelyek is az áldozó pohár-ból Hadur ünnepein. Közül.

⁴⁾ Ez a székelyek czimere is. Közül.

„Petrus Pára rejectis Calvinierribus spiritu altissimi Cooperante ad gremium sanctae matris ecclesiae graeci ritus unitae... redeiit.“ Továbbá: „Numero quippe octuario ex ipsa duntaxat secta calviniana eundem seculi suat.“
(Vége következik).

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Fogarasváros közgyűlései.

(Folytatása és vége.)

A február 25-én tartott városi közgyűlés ezen elősorolt fölterjesztését a felséges királyi főkörmányszékhez küldöttéleg benyújtani, egyhangulag Filipp Elek, Román János s Hetsch József atyáinkai bizattak meg; a mire olvastatik az ő Felségéhez indítványozott — mindhárom nyelven, a magyar szövege után lefordított háláirat — következő képpen:

„Cs. s. ap. kir. Felség! Legkegyelmesebb urunk s. fejedelmünk!

Midőn Felségd a haza alkotmányossága visszaállítása érdekében a 20-dik oct. dipl. 1860. kibocsátani kegyeskedett, hazafini örömmel fogadtuk; biztos előjelel tekintők egy szebb s jobb jövőnek üdvözölve azt, mint az alkotmányos élet újból ébredő tavasza első hajnalugarát.

Reményeink által táplálva egy szebb jövő iránt, még 1861-ben bátrak valánk az erdélyi fels. kir. főkörmányszékhez alázatos kérelemmel folyamodni, mezővárosi közönségünknek, a szabad városok sorába leendő fel-emelése által hiva azon biztos révparra eljuthatni, hol az ipar, kereskedelem, anyagi jólét, s szellemi művelődés s gyarapodás által elérhesseik társadalmi hivatásukat.

Több ily rendű alázatos kérelmünkre folyó év Sz. Mihályhava 14-kén kelt s 4368. udv. szám alatti kegyelmes kir. rendeletével, a felséges kir. főkörmányszék oct. 12-kén 1863. 31,745 sz. rendelete alapján, a mai napon ünnepélyesen kihirdetett, kegyes helybenbágyo engedélye s. kir. Felségd legmagosb akaratára nyújt nekünk legelőbb alkalmat, s bátorít jelen mély hódolatu alázatos felirásunkkal kegyelmes színe elé járulni, mint Fogaraszvárosának egybehívott közgyűlése elismerő s tiszteletteljes hálát mondani azon kegyelmes engedélyért, mely cs. s. ap. kir. Felségd, mint államunk legkegyelmesebb uralkodó fejedelme, Fogarasz mezővárosát, az erdélyi nagyfejedelemségbeli szabad városok sorába fölemelni kegyeskedett.

Háládotos keblünk kiömlését, mint a leg-tiszteletesebb szavakba foglaltakat, reméljük cs. s. ap. kir. Felségd kegyesen veendi; mert egyenes irányu s politikai érettségű népnél, csak az egyenes nyílt szándék találhat az ország fejedelménél is elismerő méltán-lásra.

Fogadják cs. s. ap. kir. Felségd, legkegyelmesebb urunk s ország fejedelmünk, alattvalói hű- s változatlan hálataljes hódolatu-kat; azon megnyugtató öndutad által táplálva, hogy eddig is megtettük mind azt, mivel szeretett hazánknak, a dicsően uralkodó felséges dinastiának s törvényes királyunknak tartozzunk!

Bevalljuk Felségd kegyes atyai színe előtt azon megdönthetlen igazságot, melyet ezred-éves történelmek bizonyítanak, hogy „az országfejedelmeknek népeik őszinte szereteténél hívebb, állandóbb s megdönthetlenebb szövetségese nem lehet.“

Támaszkodjék Felségd hű népei közepette, e szabad város hű lakóira is, kiknek áldozatkészüségük is, valamint a multban, úgy a jövőben is határt nem ismerend törvényes fejedelme iránt, ki a szellemi s anyagi közérdekeket, a haza alkotmányos s törvényes követelményeivel egyeztetve, a méltányló igazság alapján kielégíteni törekszik. A népek s fejedelmek hatalmas istene vezérleje útjait Felségdnek, népei boldogító javára.

Cs. s. ap. kir. Felségdnek! maradvá tántorithatlan alattvalói hűséggel

Fogaraszvárosának 1863. dec. 16-án tartott közgyűléséből

Hersényi László, jegyzette
tanácsnok és elnök. Kőnczi Károly.

A mely háláirat egyhangulag elfogadta olvastatik a nméltóságú udv. korlátnokság s az erdélyi fels. kir. főkörmányszékhez szerkesztett s mindhárom nyelven lefordított küszöbirt azon működését, a melylyet ezen közegek ő Felsége kegyelmes akaratát elősegíteni méltóztattak; hasonlóan elfogadta a helyszűke miatt levezető nem remél tért nyerve ezen közzönő iratoknak e becses lapok hasábjain, a mire a jegyzőkönyv előleges meg-bírálsául, s helybenhagyásul a közgyűlés egy 6 tagu bizottmányt nevezve ki, a városi közgyűlés legszebb rendben szétosztott.

Martius 5-én d. e. 10 órakor ujra városi közgyűlést hirdetve tiszteletbeli tanácsos s ideiglenes városbíró Hersényi László atyánk-

fia következő rövid beszéddel indokola ezen gyűlés tartásának szükségességét: hogy miután több részről, s főként a szász nemzet kebeléből többen azon panaszt tették, hogy a legutóbbi febr. 25-ki városi közgyűlésbe nem lettek volna a rendes szokott uton meghíva, nehogy e miatt bizalmatlanság, s lehető panasz merülhessen fel, ezélszerűnek tartá egy újabb v. közgyűlést egybebíni, hol azok is, kik a mult gyűlésben részt nem vehettek, a 15 tagu választmány munkálát meghallgat-hassák s véleményüket nyilváníthatják, habár részéről minden szokott intézkedés megtörtént, hogy a febr. 25-i közgyűlésbe minden jogosult meghívassék, s a gyűlés megtartására szabályszerűleg határozathozatalra képes szám levén akkor is jelen, valamint a jelenben is; miután most meg van tökéletesen győződve, hogy mindenki meghívottot, ajánlja, hogy a mult gyűlés jegyzőkönyve, a mely amár a 6-tos bizottmány által már igazolva van, olvastassék fel s vételessék jobb tárgyalás alá; mire K. K. felhozza, hogy ha való is lehet, hogy egyesek a szomszéd atya hanyag eljárása miatt nem bírtak meg, de mégis szokatlan eljárásnak tekintik mind az alkotmányos, mind az absolut hatalom alatti gyűlések történelmében, hogy egy határozat hozatalra képesnek nyilvánított, szabályszerűen alakult közgyűlés általános többséggel hozott határoz-mányait egy lehető kis minoritás (a mely-nek tetszett a személyes megbívat bevárni, s a kis városban hamar elérjedt gyűlés tartá-sának hírére a tanácsházhoz föl nem jönni) most újból jogosan a jegyzőkönyvet igazol-hassa, bírálhassa s változtathassa; a melyért indítványozza, hogy a bizalmat ébresztő nyilvánosságért, tudomásvétel végett azokra, kik nem voltak jelen, olvastassék fel a jegyző-könyv, de ne tárgyalassék újból, mint a mult gyűlés tekintélyét sértő, a mely esetre, az az ha bármi kis részben is tárgyalatnék, fen-tartja jogát, jegyzőkönyvi óvását beadhatni, a melyet most előlegesen bejelent. Ezt többen pártolva, az általános hangulat egy, „olvastás-sék fel a jegyzőkönyv“ kifejezésben nyilvánulva, a jegyzőkönyv felolvasását Schullerus Adolf helybeli luth. lelkész rövid kérelme szaki-tá meg, miszerint mennének egy templomba, mint tágasb s kényelmesebb tanácskozó helyi-ségbe, a melyet elfogadva, a gyűlés rögtön elfoglalja a közeli ev. ref. templomot, a tanácskozást tovább folytatandó, a hol a febr. 25-ki gyűlés jegyzőkönyve magyarul felolvas-tatván, németül s románul is megmagyaráz-tatván a városi közgyűlés által pontról pontra egyhangulag újból elfogadtatott, kivéve a 8-ik pontot, a hol Schullerus A. a szász nemzet sérelmét látja, minin a bel tanácsban csak három évig Fogaraszba pogári jogot élvezett, kellő képességgel bíró ismert egyén beválaszt-ható s semmi esetre „idegen“ nem, a mely az autonómiával is ellenkezik; miután a három nemzetiségre egyarányosító tekintet ki-vau mondvá, asymlott e szegény városból nem teremthetni „idegenek számára“ azon hallatlan olesó census mellett; a közgyűlés megmaradt előbbi helyes határozata mellett, a mely 8-dik pont ellen Schullerus Adolf a német ajkúak nevében, mint meghatalmazott? felebbezt jelentve, a gyűlés színe több r. catholics német ajku s Román János, Filipp Elek által fölkeretett, kegyeskedjék Sch A. csak saját személyében véleményét nyilvání-tani, s a szászok nevében is, babár lutheranus lelkész, csak egy nyilatkozni, mint egyes jo-gosult polgára Fogarasnak, s a fogarasi ró-mai catholics németiség nevében, a mely el-fogadta a 15 tagu bizottmány munkálatait s jegyzőkönyvét, felebbezt semmi szín alatt nem jeleníteni. A mely eljárás ellen K. K. fen-tartott joga alapján következő óvását ig-tattatta be jegyzőkönyvbe: A febr. 25-i 864. egybehívott v. közgyűlést elnök atyánkfa ha-tározathozatalra képesnek nyilvánítva, annak végezményei is megállónak kell hogy tekin-tesseken, a melyből kifolyólag, ezen mai napon (mart. 5-én) egybehívott v. városi közgyűlés illetékességét semmi szín alatt nem ismerhetni el, hogy jogos lehessen; a febr. 25-én tartott városi közgyűlés határozományait újból tár-gyalni s felette újból határozni, s a már bi-zottmányilag verificalt gyűlési jegyzőkönyv felolvasása, köztudás tétel végett, csak azon esetre engedhető meg, ha tárgyalás vagy bár-mi határozat megváltoztatására egyes pontjai fe-llett nem történend; azon nem remél esetre pedig, ha bárki is vagy akár a gyűlés egy-része, a febr. 25-i v. közgyűlési határozat új-ból tárgyalásába vagy megváltoztatásába óhaj-tana bocsátkozni, jegyzőkönyvi óvásmat je-lentem, tiltakozva minden lehető új határozat vagy felebbezt ellen, mint a febr. 25-ki köz-gyűlés illetékes s határozathozatalra képes méltóságával ellenkező.

Miután a febr. 25. gy. jegyzőkönyv köz-tudás végett felolvasottat s általánosban hely-behagyatott, helybeli luth. lelkész Schullerus Adolf ur, annak 8-dik pontjával nem levén egy értelemben, módosítást idélt azon nyilatko-zattal rekeszté be, hogy annak el nem foga-dása esetében felebbezt jelent; ezen szokat-

lau s merész eljárás ellen jegyzőkönyvi óvá-somat jelentem, tagadva, hogy Sch. A. urnak joga lehetne egy gyűlési határozomány felett felebbezt jelenthetni, a melynek hozatalába személyesen nem folyt be, s a mely csak ál-talános köztudás, de nem tárgyalásul olvasta-tot fel a mai közgyűlés előtt, s tiltakozom főként Sch. A. urnak azon lehető joga ellen, miszerint egy városi közgyűlésben a német nemzetiség vagy a szász nemzet nevében felebbezt vagy óvást jelenthessen, hol min-den jogosult polgár csak személyiségét kép-viselheti.

Mely óvást többen s főként B. A. s L. Zs. pártolva, elnök atyánkfa ezen mai napon ve-zetett jegyzőkönyv igazolására újból azon már kinevezett 6 tagu bizottmányt hívja fel, a mi egyhangulag elfogadtatott. Végül Kőnczi K. indítványa, miszerint a magyarhoni sztköl-köz testvérek felebaráti segélyt igénylő szom-oru állapota mulhatlan erkölcsi kötelemvé teszi e város lakóinak, miszerint lelkes s erély-es gyűjtő bizottmány nevezessék a város kebelében segélyt gyűjteni, mert ha eddig ha-ladtot, részint a pogányul dühöngött marha-vész, részint a közlekedések elzárkózottsága, részint némileg ezen tengő állapotok tulajdo-nítható, a melyben Fogaras Isten s pár jó akaratú ember kegyelméből lebeg, de el nem maradható, s habár napontai átutazó testvé-reinknek óhaját némiel keserves sorsokon könnyíteni, úgy az Emilia szerkesztette „Sze-teret könyve“ s „Alföldi Album“ elő-fizetésével szinte 200 ftal részesedünk, de több kötelesség vár szomoru helyzetű felebarátaink iránt. A mely egyhangulag elfoga-datva ennek szigorú kivitelére bizottmányt ne-vezoi, s erőlyesen eljárni a tanácsot helyette-sző ideig. városi hivatal bizatott meg, a pol-gárzat körében pénzt vagy pénzt érő anyagi segélyt gyűjtendő.

Az idő eltelvén, a gyűlés szétoszlott; ke-blinkben vive azon tapasztalatot, hogy mily kevés képzelt önérdék képes a tavaly együtt küzdő testvér szászokat tőlünk elvonni; a je-lenben (jó órában legyen mondvá!!!) román testvéreink egyhangulag elfogadták a szervező 15-tos bizottmány munkálatait, hol a józan észnek, igazságának s méltánylatnak az egy-arányosítás elvén elég van tétel, s minden le-hető feltételesség kielégítve; de reméljük, hogy a félrevezetett jámbor szász polgártársaink ha-mar belátandják, hogy azon 8-dik pont egy-leendő maradékaiknak van javára, s ha ma-nincsen valamely nemzetiségből kellő képes-séggel bíró egyén, van a másikból, a mely-lyel jó s balsorsban együtt kell s így rend-re-re mint egy kölesünképpen megy a hiva-tal megbízá.

Azon jó reményben, hogy a felséges kir. főkörmányszék a 3 tagu küldöttség kérelme s a felterjesztés alapján mielőbb e szervezési munkálattal tárgyalva, legfőbb helyre juttatva pár belek alatt minden szükségset el-rendelend, berekesztem jeleni szomoru hely-zetünk esetleli soraimat, azon hitben levén, hogy közelebb tán-tán...ha Isten is úgy aka-randja, mielőbb rendeztetőbbet közhölhet a.

Maros-Vásárhely, april 3.

A helyi jótékony négyelet martius 23-án a városház nagytermében nagy gyűlést tartván, miután igazgató gr. Lázár Mór né egy lelkes beszéddel a négyeletiek üdvözölte volna, jegyző Száva Farkas körülményes jelentéséből ezeket emeljük ki:

1863-ik év összes bevételei: 1025 ft 76 k.

„ „ „ kiadásai: 735 ft 9 k.

Pénztármaradék 1864. évre 290 ft 67 k.

Kiadások:

- Egyszer mindenkora 5 szegénynek: 10 ft.
- Havonkénti utalványozások, és pedig:
 - január 44 szegénynek 45 ft 30 k
 - február 45 „ 52 „ 30 „
 - martius 43 „ 54 „ — „
 - april 38 „ 42 „ 50 „
 - május 35 „ 38 „ 50 „
 - júnus 29 „ 30 „ 30 „
 - julius 30 „ 31 „ 50 „
 - august. 30 „ 31 „ 50 „
 - septemb. 31 „ 32 „ 50 „
 - october 25 „ 26 „ 50 „
 - novemb. 13 „ 14 „ 50 „
 - decemb. 13 „ 14 ft 50 k.
- Vegyes kiadások, mint az ápoló- és dolgozóház 3 havi élelmi és felszerelési költségei, gazda és szolga fizetése, koporsók, gyógyítatás, nyomda, papír, iroda stb. stb. teszen összesen: 311 ft 19 krt.

Összes kiadás: 735 ft 9 k.

Az új választások kezdetén gróf Lázár Mór né egyhangulag újból igazgatóvá ki-kiáltott, maga az új választmány pedig kö-vetkezőleg alakult:

Elnökök: Szilvassy Sándor né, Görög Károly né. Pénztárnok id. Reich Károly, jegyző Farkas Elek.

Választmányi tagok: Görög József né, Kőncz Lajos né, Jenei Albert né, Ziegler Károly né, Baruch Gyulán né, Algya Dániel né,

Bárdosi János né, Nemes Éva, Vadadi Lajos né, Bibari Sándor né, Lázár Antonia, Csongvai Károly né, Bartha Mari, id. Reich Károly né, Péterfi Nina, Göldner Nándor né, Ugron József né, Pécsy László né, Kőnczi Kakuci Károly né, Petelei János né, Petri János né, Gyárfás Elekné, Bodai Anna, Czeck Miklós né.

Tiszteletbeli egyleti tagoknak Batthyány Lajos gróf özvegye és Radák István báróné az igazgató indítványára közfelkiáltás-sal megválasztattak, egyszersmind Batthyány Lajos grófnének az inségi bazár érdekében tett fáradozásáért a haza és emberiség nevé-ben közzönő felirat határozatván.

Büsfy.

Az Erdélybe jött magyarországi szűkölködők számára.

— Serio Gábor, maltai származású erőművész, Székely-Udvarhelyről, egy előda-sának önkényesen felajánlott egész jövedelmét 30 ft 12⁵/₁₀ krt.

— Ns Naszódvidék tisztsége, a mo-nori járásból 41 ft 65 krt, és a naszódiból 8 ft 35 krt.

— Ns Fogarasvidék tisztsége, a beth-leni, szombafalvi és törösvári járasok adománjai gyanánt 45 ft 42 krt küldötték be a központi pénztár gyarapítására. Továbbá:

— Ns Szászvárosszék t. cz. tanácsa azon ns törvényhatóságiból pénzügytelék gya-nánt 107 ft 50 krt jelentett be a központi bizottság rendelkezése alá.

Az elsorolt becses adományokért, valamint — országos főorvos mlgs Pataký Dániel urnak azon nagyobb mennyiségű s kül-lönös jó minőségű szénáért, melyet a központi bizottmány rendelkezése alá bocsátott; s végül

— helybeli gépész Rayka Péter pol-gártársunknak ama szívessegeért, miszerint itt tartózkodott szűkölködő hazánkaiat a hus-véti ünnepeken fölöttékapoztatul vendégelte meg, őszinte köszönetet nyilvánít. Kolozsvárt, aprilis 1-jén 1864.

Az inségügyi központi kormánybizottság.

A „K. Közlöny“ 39-dik számában, Szék mezőváros adománya közlésénél 45 nagy véka törökbúza vétségéből meg nem em-lítettén; a nevezett község 48 v. elegybúza adományához az is odaszámítandó; mihez-képest, az összes mennyiség 93 nagy véka ter-ményt teszen. A közp. kormánybizottság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szerdán folyó hó 13-kán délután az erdélyi muzeum-egylet igazgató választmánya tudományos ülést fog tartani a tanácsház nagy termében olvasni fognak: Torma Károly az Alsó-Ilosvai római álló táborról, és műemlé-keiről és b. Orbán Balázs mutatóványokat szé-kely földi utazása leírásából.

— Szombaton a nemzeti színház javára adják „Zampa“ ezimű operát.

— Lapunkban is említve volt, hogy a ma-gyar földhitel intézet jégei a külföld előtt is nagy figyelmet gerjesztettek, s nagy kelendő-séget vívtak ki már is. Bőrzei értéki forgal-muk csaknem minden államközelevényt felül-mul, minthogy ez intézet záloglevelei 87 ft alattványai pedig 99 ft 50 kron kelnek. Em-lítettük, hogy e papirokból nagy összeget vá-sároltak be közelebből is Belgiumba; és ez intézet úgy is van szervezve, hogy hitelleve-lei bevásárlásánál nem hogy koczkatatva nin-csen pénzünk, de álló pénzt biztosab hely-re aig rendezhetni el, e mellett a zálogle-velek szelvényei az árkelethez képest jelen-leg a beljők fektetett pénz 6¹/₂ százalékat hajtják kamatul. „Anyagi ügyeinkről“ folyta-tott ezikk sorozatunkban lesz alkalmunk ez intézet szerkezetéről s papirjai biztonságai-ról és előnyeiről szólni, most csak annyit akarunk itt megemlíteni, hogy 20,000 fo-rint értékű papirt ide Kolozsvárra is küldött le az intézet igazgató-sága Dietrich Sámuel nagy hiteli kereske-dőkhöz, a kinél ezen papirokat a pesti ár-folyam szerint lehet bevásárolni. Az ember lelkének csak az is jól esik, hogy magyar szelvényeket s magyar értékpapirt bírhat. A papirok németül, magyarul s francziául fo-galmazott feliratokkal ellátva. A kinek 6¹/₂ százaléka kiadható pénze van, ajánljuk ezen értékpapirokat, hogy miért vagyunk bátrak ajánlani azt főzikkünkben kifejtendjük.

— Az erdélyi vasut kérdésében megint mozgalom adta elő magát. Egy ekkor egé-szen szokatlan ministerialis bizottságot hívott össze államminister 3 exclja, melyben az er-délyi korlátnokság részéről Friedenfels, a ma-gyarországi részéről Pápai tanácsos urak vét-tek részt, hasonlóan a többi ministeriumokból kiküldött egyének. Ezek elébe terjeszté az államminister ur, hogy a magyarországi inség-látottak érdekében kezdjék el az arad-sebeni vasutat, melyet ugyan ezek érdekében is a kolozsvár-brassói vonal még a mult év őszén kész lett volna elkezdni. A bizottságban nagy

vitatkozás volt; a pénz- és hadügyminisztérium, valamint a magyar udvari kórlánok részéről ellene voltak a tervnek, a hadügyminisztérium stratégiai, a kancellária kereskedelmi szempontból, a pénzügyminisztérium pedig jogi szempontból, a mennyiben a kérdés a Reichsrathot illeti. A többség azonban elhatározta, hogy a munkálatot kezdjék el, az előkészítéseket a hitelintézet biztosítván; mos már egy minisiteri konferenciát akarnak a Felsége személyes vezetésével összevenni, s megválik, hogy itt a bizottság véleménye fog-e elfogadásban részesülni.

— Helybeli egyik jeles, becsületes zongoratanító Polgári Imre folyó hó 9-én egy puskaival magát szíven lötte keresztül. Némelyek ezt Wertheri ábrándozásoknak tulajdonítják; hitelesebben értesültek elmezsavar következményének mondják a miatt, hogy a szerencsétlen egy nagy sorjegy birtokában lévén, annak legutóbbi kihúzásakor az ő száma egészen kijött, de a sorozat más volt és úgy mondják, e miatti nagy izgatottsága vitte az öngyilkosságra.

— Említettük, hogy a napokban itt egy törvényszolgát torkát borotvával metszé keresztül. A szerencsétlent a kórházba vitték, hol elmetébeoldottságában az ablakon kiugrott és szörnyet halt.

— A nemzeti színház kiállításának munkálata e hó végén véndi kezdetét s november hónapra kell készre lennie. Az első munkálát a színpad alább szállítására s a terem felüthetvé tételére van főleg irányozva. A választmány számít a közönségnek ezen fontos nemzeti intézetünk irányában feljúló részvételére.

— Ö eminentiája, Magyarország hercegprímása, Hildegard főherceg-asszony temetésére folyó hó 5-én Bécsbe érkezett. Másnap délelőn a magyar kir. udvari főkancellár a. exeljánál látogatást tett, mely körülbelül két órán át tartott. Ö eminentiája a Felségétől is hosszabb külön kihallgatásra fogadtatott.

— Mint a „Milit. Ztg.” írja, a cs. királyi Apostoli Felsége megengedte volna, hogy a mexikói császárság számára egy 6000 emberből s 300 tengerészéből álló hadtestet legyen szabad a birodalomban toborozni. E hadtest állna 3 gyalog zászlóaljából, egy huszárs, egy dzidáserezből, egy hajós, egy mérnök-kari századból és egy üteg ágyúból. A tisztek a cs. kir. hadseregéből, a legénység önkéntesekből kerülne ki. Az önkéntesen jelentkező tisztek egy fokkal magasabb ranggal lépnek a mexikói hadtestbe, s visszatérésük a cs. kir. hadseregbe hat évig nyitva marad, ez idő eltelte után azonban igényt alkalmazzák a hazában nem tarthatnak. Szükségeltetik 260 tisz, 200 már jelentkezett volna.

— A „Wanderer” pesti levelezője írja, hogy a pesti elfogások hírére belga töképezések a magyar földhitelintézetnél befektetésre szánt tőkéiket visszavonták. Mi ellenkezőleg vagyunk, és hiteles forrásból értesülve. A magyar földhitel-papírok, az intézet keletkezése óta, egyforma tartós hitelnek örvendenek. Az igazgatóság, legközelebb is, több mint fél millió külsőnt szavazott meg, mire képes nem volna, ha papírjai nem kerestek volna.

— A „Magyar Izraelita” legutóbbi számban kijelenti, hogy mivel a zsidó életkérdésekhez hozzá nem szólhat — a mi főfeladata volna — egyelőre megszűnik. Mihelyt azonban tárgyalás alá bocsátott programja hatósági engedélyben részesül, működését ismét megkezd.

— Az „Ost. d. Post” szerint gr. Forgách, betegségeiből történt felüdülte után, hosszabb időre félre akar vonulni az ügyek vezetésétől, s szabadságot nyer. Ebben némelyek a hivatalából leendő végleges visszalépést látják. De utódtól nem hallani semmit, s hosszú ideig helye betöltetlen marad. Továbbá ez idő szerint az erdélyi ügyeket is az alkancellár vezeti, ki egyelőre — elég csodálatosan — hasonlóképp rosszul lett utóbbi időben, most azonban lábadozik. A „Vaterland” szerint Austria a konferencián gr. Apponyi, londoni követjével fogja magát képviseltetni.

— A „Glocke”-ban olvassuk, hogy egy gazdag magyar, Sz. ur, a hadügyminisztériumnak 10,000 forintot azon célból adott át, hogy az összeg után járó évenkénti kamat két oly magyar születési árvalány nevelésére fordítsanak valamely magas növendékben, kiknek atyjok a katonaságnál szolgáltak.

— A szathmári lap egy régi oklevél közöl, mely mind nyelvészeti mind korrajzi tekintetben oly érdekesnek látszik, hogy nem véltük fölöslegesnek átvenni, a mint következik: „En Putnoki alias Rahói Sándor Balás, adom tutára mindennek, azkiknek illik ez levelemnek rendiben, hogy én magam szabad jóakaratomból attam és adom s kötelezem magamat az én jóakaromnak nemzetes Lövei Miklós urannak, feleségének nevezetes Horvát Kata asszonynak, és mind két ágon lévő maradéknak örökös képpen rab szolgátlat, úgy hogy még Isten élet, ő kegyelmek uralom, ő kegyelmeken kívül

soha más nem uralok, és ő kegyelmek alól sem titkon sem nyilván, semmi uton-módon el nem idegenedem, semmi nem kigondolható szín alatt, hogy ha pedig elszökném, vagy elidegenedném, tehát ez levelem látván, ő kegyelmi mindentit hozzám nyulhasson, uton utfélen, réven, vámon, harminczadon, sokadalmakban, urak háta megett, zászlók alatt, szabadosan meg foghasson, és mint csaló embert úgy büntethessen, minek igazán való meg állására én ezerszer esküszöm az élő Istenre, ki az atya fia teljes szent háromság egy örök Isten, engemet úgy segéljen, ez levelemet igazán és szentül, megállom, minden részeiben, az meg nevezett uramat és asszonyomat igazán szolgáлом míg élek, és maradékom, az felől megirt mód szerint kinek nagyobb bizonyására attam és adom ez peesetés levelemet, az ide alább meg irt és becséltő személyek előtt. Actum in szent Márton, die 9. apr. 1664 (P. h.) Putnoki alias Rahói Sándor Balás peeséje és keze kereszt vonása. Coram me Stephano Petri jur. assessor Cottus de Szabolcs item Móré György és Kola Györgyék előtt.”

— Az év elején elhunyt Huszók Károly rosznyói kanokok, mint a „P. H.” írja, 30,000 forint hagyott egyházi s különösen nevelési célokra. Így többek közt 2000 forint hagyott, hogy a kamatokból évenként a rosznyói hitvallatgatók számára alkalmas kézi-könyvek vásároltassanak, 2000 forint, hogy a kamatokat a megyében működő legjelebb tanítónak kapja. A tett alapítványok kiűzetése után fennmaradó, mintegy 20,000 forint, tetemes összeget egészen a Rozsnyón állítandó gyermek-seminariumnak hagyta.

— Delaporte irgalmas rendi atya, lútdudor s a bordeauxi teológiai intézetben a dogmatika tanára legközelebb, az ördögről irt egy könyvet, melyben a következő kérdéseket állítja fel: Létezik-e az ördög? a pokolban van-e? van-e kecskélabája és szarva? próféta-e? orvos-e? és a titkos társulatok főnöke-e? S ezen kérdésekre olyanképen felel, hogy az ördög nemcsak létezik, és a pokolban van, mely az ő természetes helye; nemcsak hogy orvos és próféta, hanem kecskeszarvai és lábai is vannak, és csakugyan ő a titkos társulatok feje. Sőt olyan titkos társulatok is vannak, ugymond, a melyek a sátánt személyesen imádják. Egyet azonban nem tud bizonyosan, hogy judnillik miben állott az ördögnek a bűne. Reméljük, ha kikutatja, majd azt is hírli adja a világnak. Delaporte atya Renan „Jézus élete” ellen is irt egy könyvet, „Kritika és taktika” czim alatt.

— A bécsi cs. kir. pénz- és éremgyűjtemény jelenleg 107,000 darabból áll s 25,000 görög és 35,000 római pénz van benne. Ez utóbbi tekintetben valószínűleg leggazdagabb a világon.

— Gennából f. hó 1-jéről írják, hogy egy calabriai fontos felfedezést tett. Oly kábátot sikerült volna összerakoztatnia, melyen nem hat a golyó. Közelebb kísérleteket tesznek vele az olasz hadügyminisiter és több tábornok jelenlétében. Mint hírlik, a felfedező titka bizonyos viaszkból állana, melylyel a posztó bevonatik.

— A „Wanderer” Gs. jegyű pesti levelezője azt írja, hogy Egerben P. nevű szállítónál fegyvereket foglaltak le, melyek egy ládában Triestből czukorkint küldettek volna. „Nekünk erről — ugymond — „Mátra” — semmi tudomásunk sincs, s nálunk P. nevű szállító nincs is.”

— Werther Frigyes, a budai nagy gyárudvar (gőzmalom, szeszgyár stb.) tulajdonosa, megszüntette fizetését. A buda-pesti nagyobb kereskedők ez esetenél majd mind érdekelve vannak. A tartozás hír szerint félmillióra rug, de a vagyon is nagy.

— Mint a „Pestbudinkske Vedomosti” hallja, Thurocz-Szt-Mártonban egy szlav színházat szándékoznak építeni, melyben a „Slovenska Matica” számára tölésterem rendeztetnék be.

— W-n Jolánta grófhölgy, ki több hóval ezelőtt magát golyóval ki akarta végezni, mint örömmel értesülünk, teljesen felgyógyult.

— A len és kender fonal, vagy kész vászon először egy jó óráig sziksóval kevert vízben főzetik, hogy elveszítse azon anyagot, mely a fehérdest gátolja, ezután kimosatik és úgy vették a fehérítés alá, mire nézve fehérítő vizet kell készíteni ekképp: Frissiben égetett fűz- vagy fenyőfa-szén igen finom porrá törtetik, s e por sűrű vászonzacskóba töltetik, mely bekötetik. Ezután a zacskó hideg lágy vízbe tétetik s abban addig nyomkodatik kézzel, míg a vízben elégséges mennyiségű nem terjedett el, úgy, hogy ha egy kevés len néhány perezig ázik benne, az kivevéskor könnyű kormos színt legyen. E folyadékba tétetik a fehérítendő len, arról gondoskodva, hogy mindenütt jól által is ázzék. Ha minden benne van a hígításban, a viznek, ha jól felkavartatik, a széntől zavarosnak kell tetszeni. Szorgalmas keverés és buktatás által a szén munkálkodhatik a lenre, 20—24 óra múlva

kivétetik a len a folyadékból; jól kifacsartatik s egy másikba tétetik, melyben kevesebb szén van. E folyadékot is, valamint az előbenit, jól kell keverni, s szintannyi idő múlva kivétetik egy kevés, és szappannal és meleg vízzel kimosatik. Ha jó a színe, a len kivétetik a szénes vízből; különben addig marad benne, míg meg nem fehéredik. Két három nap elég, ha minden jól megy. Igen jó a len még nedves állapotjában és színesen teregetni gyepre, s ott néhány napig igen gyakran forgatni. A szén nagyrészt elvész s a len gyöngyszínű lesz. Erre a len hideg tiszta vízben jól kiöblítettik, s azután szappanos meleg vízben addig mosatik, míg egészen meg nem tisztul. A szappant azután hideg vízzel kell kimosni, s a len megszáritani. Legjobb ezt gyepen tenni, hogy a nap és levegő érhesse. A len fényessége nagyon neveltetik, ha 8—10 óráig ázik olyan vízben, mely kénsavanyval éppen akkor savanyították, mincelölte a szén szappannal mosatik ki; de ha e bándmód nagyon sokáig halasztatik, meggyengül a szál. A savanybamártás azonban csak akkor szükséges, ha a lennek valami különös célból kell fényesnek lennie. Ekkor 100 font vízre 20 lat kénsavanyt kell venni.

— Fát eléghetetlené tenni. Épület, vagy akármi más fát, melyet az elégetéstől óvni akarunk, következő mázzal kell több ízben bevonnunk két három késkönyvi vastagságban. A máz így készítettik: Jófélényből, melybe egy kevés örlött vagy porrá törtött halszalka kevertetett, enyves víz melegtetik, melyben annyi timó olvasztatik fel, a mennyit az enyves víz magába vesz. Erre had forjon, s forrás közben finom vaspör és téglapor egyarányon mennyiben addig kevertetik bele, míg sűrű tésztavá nem lesz. Ekkor melegen kell a fára kenni. E mázzal vásznat is lehet bevonn, s így p. o. jatekszíni vászonfalak biztosítva volnának az elégetés ellen.

— A „Kolozsvári Kézöny” 37. dk számában az inségygyi rovat alatt az adakozók közötti névsorban azon hiba csuszott be, hogy Csiki József és Róza Csiki vezérelt néven nyomtatottak ki, és minthogy V. Szent-Iványon Csiki József, és Róza név alatt más egyének vannak, mint a tulajdonképeni adakozó Csiki József földbírtokos ur és leánya Csiki Róza k. a.; tehát e szerint kérem a hibát kiigazítani.

Poka-Keresztur, apr. 5. 1864.

Madaras Zsigmond.

Nemzeti színház. Kedd, apr. 5-én: „Az iskola kerülő” és „Az ártályozott macska.” Mindkettőben Szabó Pepi excellált; „Conti” és „Minetta” force szerepei közé tartozik: kedves eleven játéka és csinos külalakja soha nem elvesztí hatását. Gyulai Harpint kitünően jól alakítá. Follionsné, Tóth Soma jók voltak. Ez előadásnál sikerültebbet kívánni sem lehet.

Szerda, apr. 6-án: „A Chantilli éj vagy Matild.” Dráma 5 felv., írta Sue Ödön. Rónai a gazdag, alávaló, kéjencez mulatót Hogarthi vonásokkal festé; s midőn a Chantilli házban találkozása Matilddal — kit Rónainé kitünően személyesített — rajta kaptak, s a megfogtatás, később a megbélyegzetés félelmével küzdve az azelőtt fejét feuhordó millióeréből, egy életért sovárgó nyomorult bűnössé törpült, pár oly vonással találkoztunk játékában, mikéjában, melyeknek művészi voltukról valóban nem kétkedhetünk. Ujfalusiné ma jól szavalt, Mándoki is jó volt.

Csütörtök, apr. 7-én Rónai Gyula jutalmára: „III. Richard.” Dráma 5 felvonásban Sheakspearstól. A czim szerepet a jutalmazott játszta, hűen tükrözve vissza Richard ördögi jellemét; a szelid Annát Rónainé nem kis tanulmányval adá. Közönség fájdalom, nem igen nagy számmal; elestügg az ember ha látja, hogy a „Cancan”-ra hogy esődül a publicum, míg egy Sheakspear darabban a páholyok, zártkörűek, földszint, karzat üres. Ma különösen Rónai ur több pártolást érdemelt volna, kiről mindig csak elismerőleg szólhatunk.

Péntek, apr. 8-án: „Troubadour.” Opera 4 felv. Verdittől. A czimszerepet Fekter énekelte; a börtönbeli aria nagyon tetszett. Dalnok Róza ma hangjával volt. Azucenában Pajor Anna lépett föl, kit örömmel látunk színpadunkon. Közönség meglehetősen számmal.

Szombat, apr. 9-én Institoris Kálmán jutalmára: „Dunán apó és fia utazása.” Vig operette. Ma Dunánat Albisi játszta, azonban az utolsó jelenetet kivéve — hol Albisi kitünő alakító tehetségét csak ismételve mutatta be — inkább szeretett Ujfalusit, kinek hangja is jobb, alakja is, természetesen a tulajdonát be nem számítva. Jutalmazott Tympanon — a vándorló zenekart egy személyben — mindvégig jól személyesíté. Közönség nagy számmal.

r-r.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, apr. 4. A „K. Ztg.” levelezője biztos forrásból hiszi közölhetni, hogy a párisi kabinet, a dántlyi értekezletet illetőleg, azt nyilvánította londoni képviselője által, hogy ő nem tekintí magát kötelezettnek a londoni szerződés fenntartására. Kettő között levén választása, hogy egyfelől az európai béke megszilárdítására közreműködjön s Franciaországnak Dánia iránti rokonszenvét kifejezze; másfelől, hogy a nemzetiségi politikának eleget tegyen s ezt illetőleg Németország kívánatait tekintetbe vegye: a vitás kérdés békés megoldására egyedül alkalmas utnak azt látja, ha az érdekelteknépeség megkérdezők. A francia meghatalmazott tehát ily értelmű indítványt teend az értekezleten. Egyébiránt a köztölt észrevételeket a francia kormány csupán „eszmék” és nézeteknek” kívánja tekintetni a schleswig-holsteini kérdés észlelőti megoldására.

Az alsóház apr. 6-i ülésében Dillwyn interpellatit jelentett be az iránt, vajlon kapott-e a kormány tudósítást, Sonderburgnak előleges bejelentés nélkül történt bombázatásáról, s vajlon fölhívta-e a porosz kormány figyelmét egy, a polgársult nemzetek szokásaival összhangzó hadfolytatás szükségére?

A két könyvben közölve vannak a dánty-értekezésben mart. 23- és 26-a közti időszakban váltott diplomatiai sürgönyök. Ezek között nagy fontossága a berlini angol követnek Buchanan urnak mart. 19-ről kelt sürgönye, a melyből a látszik, hogy a két német nagyhatalom éppen nem hajlandó a dántyben tartandó értekezleten az 1851-52-i szerződéseket venni a tanácskozás alapjául. „Ma reggel, írja Buchanan ur, megint értekeztem Bismark urral az ő k. felsége által ajánlott eljárás iránt, melyszerint az 1851-52-i végzések kiindulási pontul vendők a tanácskozmányban, melynek Londonban, az Európa északi részében béke helyreállítása végett leendő összejevételére ő felsége kormánya meghívást bocsátott ki. Ö exelja azzal kezdé beszédét, hogy e tárgyan átvette királyi parancsát, hogy a király és porosz kormány nézete szerint lehetetlen az 1851-52-i alapon résztvenni a tanácskozmányban, és hogy az austriai kormány, melynek ilyen ajánlat tétett, azonnal távitt Berlinbe az iránt, miképp ez ajánlatot elfogadhatlanak tartja. Azt mondá: Dánia 12 évig vonakodott az 1851-52-ki kötelezettségeket teljesíteni, azon ürügy alatti, hogy ez lehetlen és most, midőn ő felsége kormánya szabad tanácskozmányt javasolt és Austria, meg Poroszország készek arra képviselőket küldeni, a dán kormány azt igényli, hogy a tanácskozmány összejevételének feltételeit megszabja, és tanácskozásai alapjául oly megállapodásokat ajánl, melyeknek alapján 12 évig lehetlennek tűnt ki a Németország és Dánia közti viszály elintézése. En azt feleltem, hogy Dánia javaslatát mindamellét logikai következménye a Poroszország s Austria által, Schleswigbe történt bevonulásnak cizlja iránt jan. 31-én tett nyilatkozványnak. Ezek akkor azt mondk, hogy a hercegségekbe készülnék vonulni, hogy az 1851-52-ki végzéseknek érvényt szerezzenek, és mert Dánia nem állhat többé ellent az általuk gyakorolt nyomásnak, készen nyilatkozik a tanácskozmányban részt venni, hogy azon megállapodás alapján egyezmény jöjjön létre. Bismark ur megjegyzé: a dán kormánynak mégis át kell látnia, hogy az 1851-52-ki végzések a háboru által elenyésztek, és nem várhatja 1864-ben ugyanazon béke feltételeket, melyekben az 1848-diki háboru után részeltett. En azt feleltem: hogy én nem valami meghatározott béke feltételeket óhajtok.”

Franciaország. Páris, apr. 3. A „Pays” egy hivatalos színezett cikikken következőleg ír Franciaországban dántlyi politikájáról: Azt hisszük, hogy a javasolt értekezleten Dánia mindjárt a tanácskozás kezdetén szorgalmazni fogja az 1851-52-i állapitványok fenntartását, és hogy a tárgyalás csupán a londoni szerződés értelmezésére szorítkozzék. Nem lehet felténnünk, hogy Angolország köteletségének ne tartaná, ugyanazon téren állani, a melyen Dánia, s védni a diplomatiai szerződések által IX. Keresztülynek adott jogokat, ugy azonban, hogy egyszerű mind vizsgálat alá vegye, miképpen lehetne azokat gyakorlatilag ugy érvényesíteni, hogy Németország sereimei is orvosolva legyenek. Okaink vannak hinni, hogy Anglia, ha az értekezlet csakugyan összeül, a tanácskozás megkezdése alkalmával ily eljárás fog követni. Ez esetben Franciaország szerepe tisztán ki van jelelve. Hiven, most is mint mindenkor, a maga kötelezettségeihez előbb azt fogja kívánni, mint Dánia és Angolország, hogy mindazok a hatalmak, a melyek a londoni szerződés megkötésére közreműködtek, szavunknak álljanak, s azt a szerződést vegyék kiindulási pontul tanácskozásaiukban. Ha e vélemény győz, ha minden párt egyestül e téren, úgy nem lesz szükség más rendszert hozni javaslatba az értekezleten. Ha azonban az 1851-52-ki

állapítványokat a jelenlegi hatalmak többsége feladná, ha az értekezlet nem azokat tenné tanácskozási alappal: úgy Franciaország maga sem tartaná magát az állapítványok által többé kötelezettnek. Ez esetben, de csak is ez esetben fogja kivánni a népszavazást, a schleswigi és holsteini lakosság véleményének megkérdezését.

A „France” szerint a mexikói császár elismerésének kérdését, a nagyhatalmak között, diplomatiai uton kell tárgyalni. E tekintetben is az az eljárás lesz követve, a mi a görög király elismerése ügyében is a „France” azt hiszi, hogy a londoni, bécsi, római, berlini, pétervári, madridi és párisi udvarok hajlandóknak nyilatkoznak, a mexikói császárt és császárnét azonnal elismerni, a mint trónralépésük velük hivatalosan közölve leendő.

A „Mem. dipl.” tagadja, hogy Franciaország bármilyen hivatalos lépést tett volna Londonban Mazzini végett. Még csak a neve sínes említve Drouin de Lhuys egyetlen sűrűgőjében is, sem Párisban a Cowley lorddal való beszélgetések folytán egy szót nem vesztegettek amaz egyéniség felett. Szintoly kevéssé aggódik a francia kormány Garibaldi útja miatt, a kit azonban teljességgel nem állít Mazzinival egy színvonalra. Hogy a nevezett tábornok átutazza Angliát s ott tisztelgéseket fogad el, Franciaországra nézve felelté közzé. Az egyedül Anglia dolga, a mely azt állítja, hogy Olaszországgal kitűnő jó viszonyban él, s legalább hivatalos közegei és hírlapjainak állítása szerint, nincs jobb kívánata, mint Victor Emanuel nagybíróit trónját megszállástól látni. Anglia dolga aggódni, hogy valjon az aspromontei sebesült számára készülő elfogadási ünnepély nem fogja-e öt újból oly vállalatokra tüzelné, a melyek Olaszország királyának bajt okozhatnak. Szóval mindez Anglia dolga. Franciaországot az, hogy Garibaldi Angolországban vagy akárhol a nép nagyobb vagy kisebb lelkesedésével találkozik, se nem nyugtalanítja, se nem aggasztja.

Oláh-Moldvafejedelemség. Bukarest, mart. 29. A „W. L.”-nak írják: Itteni katonai körökben, nagyon fel vannak ingerelve a miatt, hogy a „Merkur” osztrák löyd-gözös a maga fegyverrakományát kiadta a szulnait

török kikötőparancsnoknak s üresen érkezett Brailába, míg a francia „Taurus” gőzös egész terhét, a mely hat ágyúból s 264 lada fegyverből állott, elszállította a brailai fegyvertárho. A katonatiszti kar küldetését által nyilvánítt ezért köszönetet a francia konzulnak az egész oláh hadsereg nevében. Anyival inkább haragusan az osztrák hajó parancsnokára, mert általános beszélik, hogy a „Merkur” Konstantinápolyban előlegesen kérdést tett az osztrák követségnél, hogy válhat-e fegyverszállítást az oláh kormány számára, s erre helyeslő választ kapott. Azt is rebesgetik, habár nem egész hitelességgel, hogy az oláh kormány kártérítést követel a Szulnaban török kézre adott fegyverekért, s tagadó válasz esetében visszatérési rendszabályokat fogna alkalmazni az oláh kikötőbe bemenő lloyd-hajók ellen.

A „Gen. Corr.”-nek a fenebbi fegyverközörszóra vonatkozólag azt írják, hogy a „Romanul” egész közlése, mintha francia hadi hajók avatkoztak volna be s mentették meg a „Taurus” rakományát, csupa mese beszéd. A dolog úgy történt, hogy előbb a Lloyd-gözös érkezvén Szulnabá, megvizsgálták a fegyverrakományát lefoglalták. A francia hajó elkésett volt s hírt vévén a „Merkur” esetének, visszavetett a tenger felé. E szerint a francia hajók hírszertelt fellépéséből semmi sem való, s az egész egy közönséges csempészeti eset.

Ujabb. Bécs, apr. 8. A „W. Abendp.” írja, hogy császár ő Felsége az nap, Rechberg, Schmerling miniszterek, s a betegség és távollét által akadályozott három udvari kancellár helyettesei kíséretében, Triestbe utazott, hogy a mexikói korona elfogadása által szükségesé vált államügyi határozmányok felől, Ferdinánd Miksa főherceggel személyesen értekezzen. — A „Gen. Corr.” megmagyarázza a több külföldi lapban közölt dresdai táviratot, mint ha a kormány Velencében ostromállapotot szándékoznék kihirdetni.

— Triest, apr. 8. A mint mondják, Ferdinánd Miksa főherceg vasárnap délelőtt fogadja a mexikói küldöttséget, s hétfőn este vagy kedden reggel utnak fogna indulni.

— Kopenhága, april 6. Sonderburg

bombázását tegnap ismét megkezdették. Ma éjjel heves előrsi ütközet volt, mely alatt az ellenség egy párhuzamos futó árok darabot készített mintegy 1000 singnyi távolban a sánczoktól, a balszárnyn.

— Kopenhága, april 8. A sánczok lövetését hevesen folytatta tegnap az ellenség. Sonderburg bombázása gyengébb volt, úgy hogy a tüzet sikerült egészen zabolázn.

— London, april 7. A felsőházban Shaftesburg interpellációjára Russel ezt felelte: Sonderburgnak állítólag előleges hírtétel nélkül történt bombázásáról még nincsenek hivatalos tudósításai, azért továbbra kell halasztania véleménye nyilvánítását. Grey a dán kérdésnek a közelebb jövő héten leendő tárgyaláát kívánta. Russelnek, maga személyére nézve nem volt semmi ellenvetése.

— Triest, aprilis 8. Császár ő felsége ma reggel 8 1/4 órákor érkezett meg Miramareba. Az okmányt 11 órákor írták alá, 12 órákor villás reggelizés, mely után Császár ő felsége, a főhercegek s Rechberg gr. visszaütöztak Bécsbe. Ő felsége Laibachban ebédel, a hová Benedek tábornok kíséri. A mexikói császári pár hétfőn délután 4 órákor utazik el. — A Lloyd-társaság igazgató tanácsa hat gözöst bocsát a hatóságok s köz-

zönség rendelkezése alá a mexikói felségek kíséretével.

— Frankfurt, april 7. A mai szövetséggyűlésben jelentést tesznek a bizottságok az angol értekezleti javaslatról. A jelentés az értekezletben való részvételt ajánlja s kétségenkívülinek mondják, hogy a határozat is ily értelemben fog kiütni.

— London april 8. Az alsóház mai ülésében Osborne élesen bírálván a kormány politikáját, gúnyolta a program nélküli konferenciát. Palmerston viszonozza: A kormány következetesen a londoni szerződés fenntartásán dolgozott. A conferentia remélhetőleg ki egyenlített a nehézségeket, megszüntetendő a háborút. Annak összeállása, hogy a német szövetségnek ideje legyen a tanácskozási ápril 20-ra van halasztva; ha addig a német szövetség nem határoz, a conferentia nélküle is összeáll.

Bécsibörze Április 7-kén: Nemzeti kölcsön 80.95. 5% Metalliques 73.20. Bank-részvény 782.—. Hítel részvény 187.70. Váltó Londonra 115.75. Ezüst 115.25. Arany 5.51. 1860-diki Állam kölcsön 94.25.

Április 7-kén: Urbéri kárpótási kötvény Magyarországi 74.50. Erdélyi 70.75.

Erdélyi			Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhah. fontja.
			Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.	
piaczi árak:			k r a j c z á r o k b a n .					
Abrudbánya	febr.	15.	440—400	—	—	180—170	320—300	10
Beszterce	április	5.	240	200	—	120	160	12
Brassó	apr.	1.	288—284	152—144	146—132	106 102	154	13
Dézs	ápril.	5.	320—300	190—180	—	110—100	190—180	11
K. Fehérvár	"	2.	400	256	—	198	210	14
Kolozsvár	ápril.	7.	360	230	170	140	210	14
M.-Vásárhely	"	7.	356—320	240—216	—	136	144	12
N.-Enyed	"	7.	336—310	252—220	—	160 120	226	13
Szamosujvár	márcz.	21.	320—300	210—200	—	120—110	200—290	12
Szászváros	"	27.	390—390	290—290	—	196	295—295	13
Sz.-Régen	mart.	31.	320—300	220—180	170—160	120—112	200—192	12
N.-Szeben	ápril.	8.	360—307	207—193	—	180—167	200 187	15
Sz.-Udvarhely	ápril.	5.	320—310	160—150	—	115 108	134	11
Torda	apr.	9.	346—320	214—210	186—180	148—140	202—200	11

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

Figyelemre méltó. (1—3)

JESZENSZKY és PAPP

városház mellett 2-ik számú ház alatt lévő kereskedésekben nagy választékban találhatók:

Jó mosó Pergálinok singe 30, 34 és 36 kron, rófe 38, 42 és 45 kron.
Batizt és Jaconet singe 30, 36 és 48 „ rófe 38, 45 és 60 „
Félször kötös kelme singe . . . 19 „ rófe . . . 24 „
Valóságos-ször Báresch singe . . . 28 „ rófe . . . 35 „
A legujabb kötös kelmek singe 36, 42, 70 és 80 „ rófe 45, 52, 86 kron és 1 frton.
Mosó selyem kötös kelmek 21 frt és 27 frt 50 kron.

Továbbá minden vászonmunkák Bécsbázi, Creas és Rumburgi, asztalnéműk, gyapju és len szövetek férfi öltönyöknek, női felső öltönyök, kétyük és lábbelik, fehér és színes len zsebkendők sat. a legutányosabb árban.

☞ Választás végett mustra kelmékkel vidékre is szolgálnak és a megrendeléseket pontosan s a leggyorsabban teljesítjük.

(90) Eladó birtok. (2—3)

Kisczégen egy 190 holdat tevő belső és külső birtok örök áron eladó. Értekezhetni Erődsi Sándor urnál M. Váshelyt.

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített

GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszertű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok örvendés eredményei által jóknak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlathatnak szintgy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek: (5—10)

darabja utasítással együtt o. é. kr.
Hamiglab-szappan, görv bajnál . 55
Irla-szappan, idült bőrbajoknál . 35
Terpentin-szappan, bennűlásoknál 35
Benzoé-szappan, bőrkeményeségnél 40
Kámfor-szappan, oszozs bajoknál 35
Kaniblag-szappan, elévtült küttegeknél 45

Az ezen szappanokhoz mellélt utasításokban elő vannak adva azon különböző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használatnak, valamint azon különfeleség is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bebizonyult hatásuk fokozatával értékük neveltethek: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szevedőnek a külső szerek használatát könnyebbíti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/2 obon nehézségű darabokban adnak el s hivatalosan letett függvények mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár
Kolozsvárt: WOLFF J. és KHUDY J. özv. gyógyszer-tárait.
Brassóban: Jekelius Ferd. gyógyszer-tárait.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasuteza 74 sz.)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Váshelyt, **Dobray Nándornál** S. Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S. Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

kapható:

KÉP VISELET

a királyhágón inneni ev. ref. Superintendentiában.

Irta **Gyarmathy Miklós.** Ára 40 kr.

KÉPEK a HAZAI TÖRTÉNELEMBŐL.

IFJUSÁG SZÁMÁRA

Szerkeszté **Tánczos János.** Díszkiadás, hat színezett képpel.

Ára 1 frt 60 kr. o. ért.

AZ INQUISITIO

és egyéb spanyol titkos társulatok titkai.

Irta **Féreal M. V.** Történelmi jegyzetekkel és bevezetéssel ellátta **Cuendias M.**

Franciaiból fordította **Huszár Imre**

Kis negyedért VIII. 547. XXIV. lap, 144 szövegbe nyomott és 24 nagyobb fametszvényvel diszítve.

Ára 5 forint osztrák értékben.

Díszes táblába kötve 6 frt. o. értékben.

Dunanan apó és fia utazása, Offenbachtól.

Egyveleg zongorára 1 frt —

Négyes „ 60 kr.

Polka „ 40 „

Olaszthon köszöntése Magyarhonhoz.

Suppé F. után Zongorára átírta **Berecz Ede.** Ára 90 kr.

Postán küldve bérmentesen 1 frt 20 kr.

Orpheus az alvilágban, Offenbachtól.

Egyveleg zongorára 1 frt —

Ugyanaz négy kézre 1 frt —

Négyes „ 54 kr.

Kodolányi Antal

Gazdasági zsebnaptár **1864-re**

Negyedik évi folyam. Ára szíven kötve 1 frt 60 kr.